IOAN SLAVICI

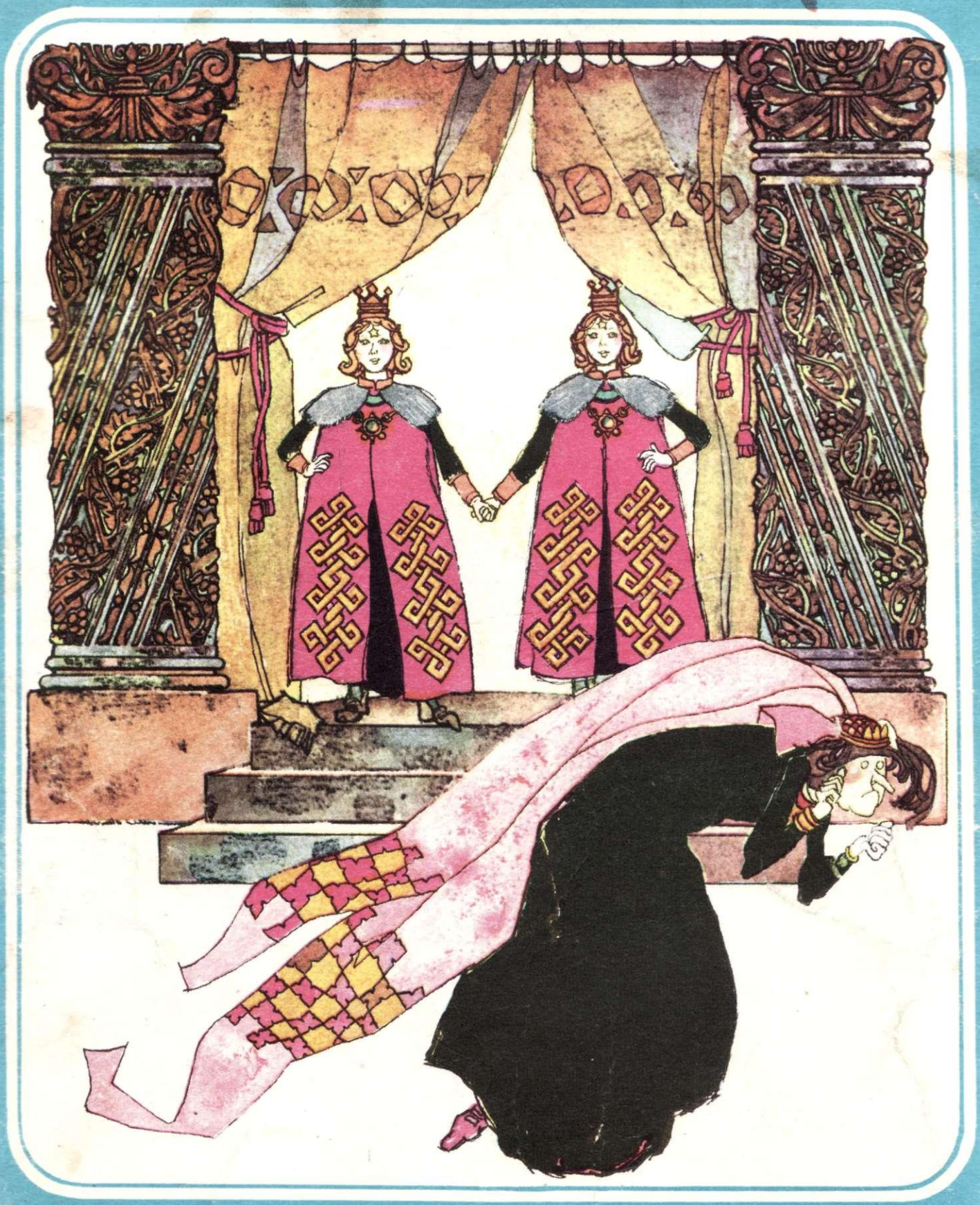

DOI FEȚI CU STEA ÎN FRUNTE

EDITURA ION CREANGĂ

IOAN SLAVICI

DOI FEȚI CU STEA ÎN FRUNTE

EDITURA ION CREANGĂ — BUCUREȘTI, 1976

Ilustrații de
RONI NÖEL

A fost ce-a fost; dacă n-ar fi fost, nici nu s-ar povesti.

A fost odată un împărat. Împăratul acesta stăpînea o lume întreagă și, în lumea asta, era un păcurar și o păcurăriță, care aveau trei fete: Ana, Stana și Lăptița.

Ana, cea mai în vîrstă dintre surori, era frumoasă încît oile încetau a paște cînd o zăreau în mijlocul lor; Stana, cea mijlocie, era frumoasă încît lupii păzeau turma cînd o vedeau pe dînsa stăpînă; iară Lăptița, cea mai tînără soră, albă ca spuma laptelui și cu păr moale ca lîna mielușeilor, era frumoasă — mai frumoasă decît surorile sale împreună — frumoasă cum numai dînsa era.

Într-o zi de vară, cînd razele soarelui erau mai stîmpărate, cele trei surori se duseră ca să culeagă căpșune în marginea codrilor.

Pe cînd ele culegeau căpșunele, îndată se aude un șir de tropote, ca și cînd ar veni și s-ar apropia o ceată de călăreți. Era cine era: era tocmai feciorul împăratului venind ca să meargă cu prietenii și cu curtenii săi la vînat.

Tot voinici frumoși, crescuți în șelele cailor, dar cel mai frumos și pe cel mai înfocat armăsar era... cine altul putea să fie ?... fat-voinic, feciorul de împărat. Focul cailor se stîmpără în zărirea celor trei surori și călăreții deteră în pas mai încetișor, pînă ce, veniți și sosiți, se simțiră dusi.

— Auzi, tu! soră! grăi Ana către sora mijlocie, dacă m-ar lua pe mine i-aș frămînta o pîne, din care mîncînd s-ar simți și-ar fi tot june și voinic decît toți voinicii din lume.

— Eu — zise Stana — dacă pe mine m-ar lua, i-aș toarce, țese și coase o cămașă, pe care, îmbrăcînd-o, s-ar putea lupta cu zmeii, trecînd prin apă fără să se ude, trecînd prin foc fără ca să se ardă.

— Iară eu — grăi Lăptița, cea mai tînără soră — dacă i-aș fi soție, i-aș face doi feți-frumoși, gemeni, cu părul de aur și cu stea în frunte, stea ca luceafărul în zori.

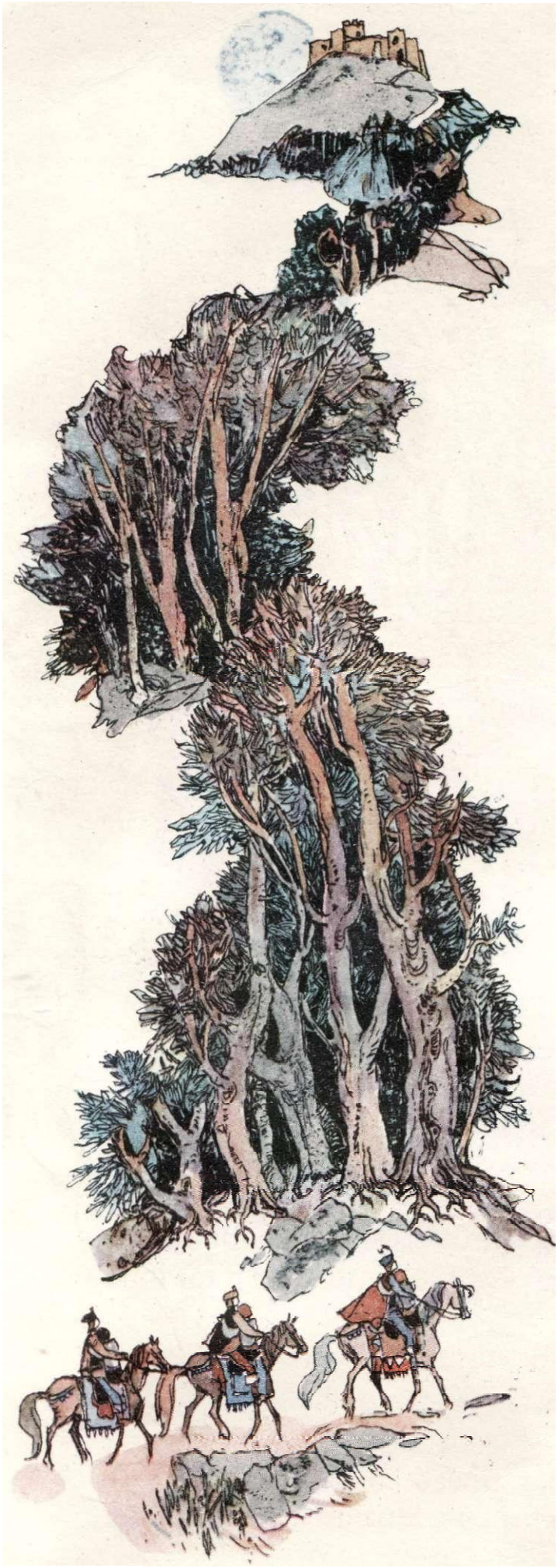

Cînd trec pe lîngă fete, voinicii, chiar și cei împărătești, văd cu ochii și ascultă cu urechile.

Ascultînd, ei auziră, înțeleseră, iar înțelegînd, ei sucită frînele și săriră la fete.

— Sfintă-ți fie vorba și a mea să fii, soție de împărat! grăi feciorul de împărat ridicînd la sine în șa pe Lăptița cu căpșune cu tot.

— Și tu a mea! grăi cel dintîi voinic către Stana, făcînd și el, precum a văzut pe stăpînul său.

— Și tu a mea! grăi al doilea voinic către Ana, ridicînd-o și pe ea în șa.

Făcînd așa, voinicii porniră spre curtea împărătească.

În ziua următoare se făcură nunțile și apoi trei zile și trei nopți întreaga împărăție răsună de veselia oaspeților.

Peste alte trei zile și trei nopți merse vestea în țară că Ana și-a făcut pînea; a cules bobi, a măcinat, cernut, frămîntat și a copt pînea precum a fost zis la culesul de căpșune.

Încă de trei ori cîte trei zile și de trei ori cîte trei nopți trecură si o nouă veste merse în țară că Stana si-a făcut cămașa: a cules fire de in, le-a copt și melițat, a periat fuiorul, a tors firele, a țesut pînza și-a cusut cămașa pe trupul soțului ei

precum a fost zis la culesul de căpșune.

Numai a Lăptiței vorbă nu s-a împlinit încă. Dar toate se fac numai cu vremea.

Cînd se împlini de-a șaptea oară a șaptea zi, numărată de la cea dintîi zi de cununie, feciorul de împărat se arătă înaintea voinicilor și a celor-lalți curteni ai săi cu fața veselă și cu vorba pe de sute și mii de ori mai blîndă și mai îndură-toare decît pînă acuma, dînd de știre că de aici înainte multă vreme n-are să mai iasă din curte, fiindcă-l poartă inima să stea zi și noapte lîngă soția sa. Era adecă să se întîmple pre-cum a grăit Lăptița la cules de căpșune... Și lumea, și țara, și întreaga împărăție se bucurau așteptînd să se vadă ce nu s-a mai văzut încă.

Hei! dar multe se petrec în lume și dintre multe, multe bune si multe rele!

S-a întîmplat ca feciorul de împărat să aibă și o mamă vitregă, iară asta o fată mare în păr, pe care a fost adus-o cu sine, avînd-o de la cel dintîi băr-bat. Și apoi, vai și amar de acela ce cade în asemenea cuscrii!

După gîndul vitregei era să fie ca fiica sa s-ajungă soție de împărat și stăpînă peste împă-răție, iară nu Lăptița, fata cea de păcurar.

Și acuma sărmana Lăptița avea să sufere, pentru că n-a fost pe gîndul vitregei. Vezi! așa e lumea: chiar și acolo e rea, unde o poartă gîndul cel bun.

Era acuma în gîndul vitregei ca, întîmplîndu-se după cum a fost zis Lăptița, să facă pe lume să creadă și să creadă feciorul de împărat că nu este și precum s-a zis.

Nu putea însă face nimic, fiindcă feciorul de împărat stătea de-a pururea, zi și noapte, lîngă soția lui. Își puse dar de gînd ca , cu una, cu două, cu vorbe și iscusințe, să-l urnească pe acesta, iară după aceea, rămînînd Lăptița în grija ei, a ei să fie grija. Știa că nu-i va fi greu să afle cale și chip. Cu una, cu două feciorul de împărat nu se urnea însă din loc. Vorbele zburară în vînt și iscusințele rămaseră lucru fără treabă.

Vremea trecea ziua se apropia, era mîine-poimîine, și feciorul de împărat nu se depărta de lîngă soția sa.

Cînd vitrega văzu că acuma nu e încotro, își puse piatră pe inimă și trimise carte, știre și veste la frate-său, a cărui împărăție era vecină, spuse cum și ce, și grăi două-trei vorbe, ca să vină cu oaste și voinici și să cheme pe feciorul de împărat la război.

Asta era una, bună și cea din urmă. Nici nu rămase în zadar!

Feciorul de împărat sări cuc de mînie, cînd veni vestea că acum nu e bine, că iacă cum și ce, și cum că ostile vrăjmașilor sînt pe cale să vină, să intre și să fie, precum de mult n-a mai fost... Bătaie adecă, grozavă, bătaie între doi împărați!

Văzu și el că acuma nu e încotro, că n-are decît ce e de făcut.

Așa sînt feciorii de împărat! Oricît de în drag și-ar păzi nevestele și oricît de-a dor ar aștepta să-și vadă feții, cînd aud de bătaie li se zvîrcolește inima în trup, li se frămîntă creierii în cap, li se împăienjenesc ochii... lasă nevastă și feți în grija Domnului și pornesc cu vîntul la război.

Feciorul de împărat a pornit ca primejdia, s-a bătut cum se bate, cum numai el se bate și, cînd în a treia zi au crăpat zorile, iarăși a fost la curtea împărătească, sosind cu inima stîmpărată prin luptă și cu ea plină de dor nestîmpărat să știe ce e și cum de cînd s-a dus!

Hei! Dar ce-auzi? Ce văzu? Îmi vine nici să nu mai povestesc, cînd văd atîta răutate, atîta suflet fără milă și urîtă, și urîtă și supărăcioasă, și grozavă treabă, încît nici nu se poate spune fără ca să răsufli o dată cu greu!

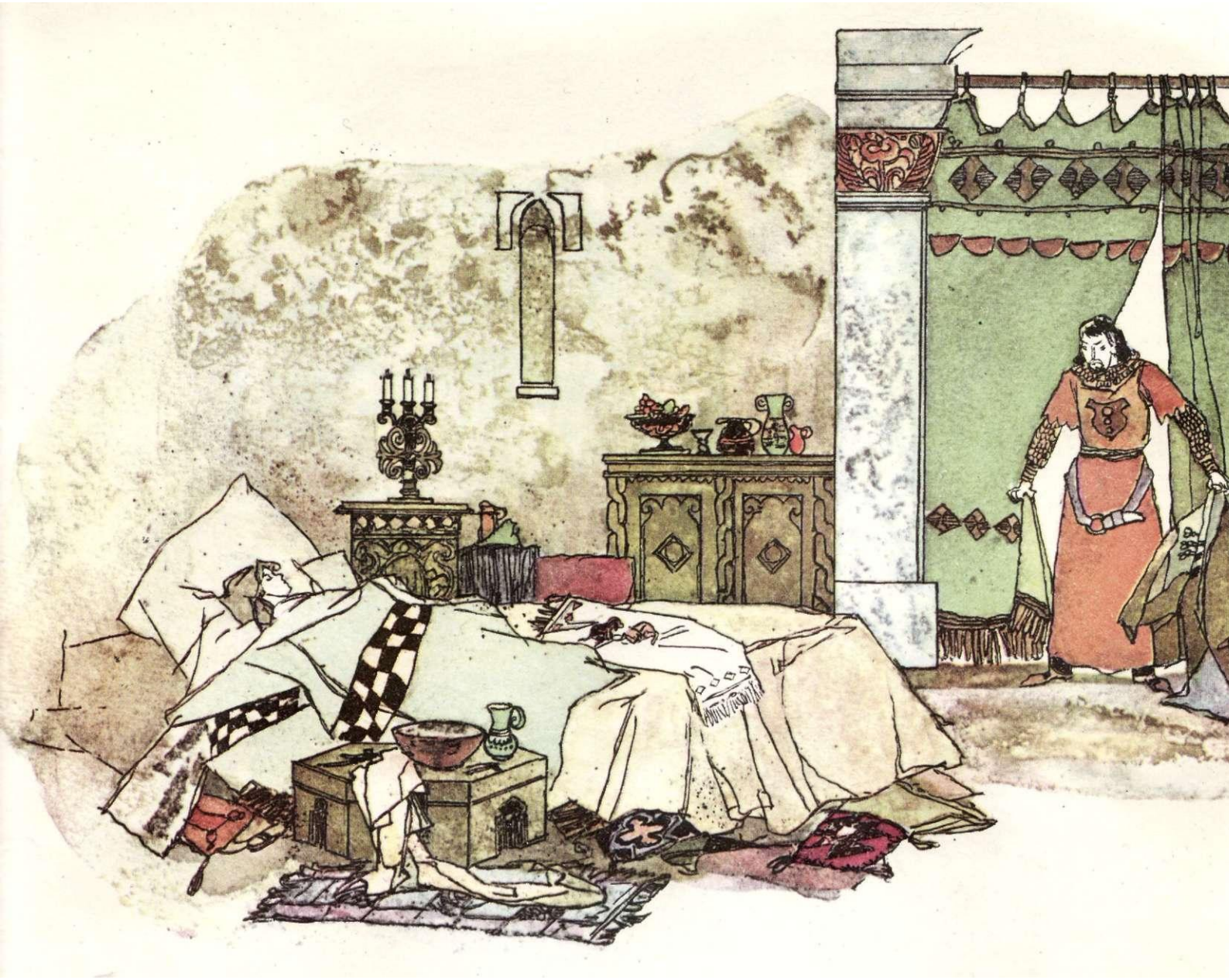

Adecă a fost așa că tocmai în a treia zi, în crepetul zorilor, în clipita cînd stelele se sting pe cer, cînd feciorul de împărat era numai trei pași de la poarta curții, — s-a întîmplat întocmai cum a zis Lăptița: doi feți-frumoși, feciori de împărat, unul ca și altul, cu păr de aur și cu luceferi în frunte.

Dar era ca lumea să nu-i vadă!

Vitrega, rea precum era în gîndul ei, în pripă puse doi căței în locul copiilor feți-frumoși, iar pe copiii cu părul de aur și cu stema în frunte îi îngropa la colțul casei, tocmai la fereastra împăratului.

Cînd feciorul de împărat intră în casă și cercă s-audă și să vadă, n-auzi nimic, ci văzu numai pe cei doi cățeluși, pe care vitrega i-a fost pus în patul Lăptiței.

Multă vorbă nu se mai făcu. Feciorul de împărat văzu cu ochii și asta era destul. Lăptița nu și-a ținut vorba, și acuma nu rămăsese decît să-și ajungă pedeapsa.

Feciorul de împărat n-avu încotro, își calcă pe inimă și porunci să o îngroape în pămînt pînă la sînișori, rămînînd așa în ochii lumii, pentru ca să se știe ce e aceea cînd cineva cutează să înșele pe un fecior de împărat.

într-altă zi apoi se făcu pe gîndul vitregei. Feciorul de împărat se cunună a doua oară și iarăși răsunară veseliile de nuntă trei zile și trei nopți.

Hei! dar nu e darul lui Dumnezeu pe fapta nedreaptă!

Cei doi feți frumoși nu aflau odihnă în pămînt.

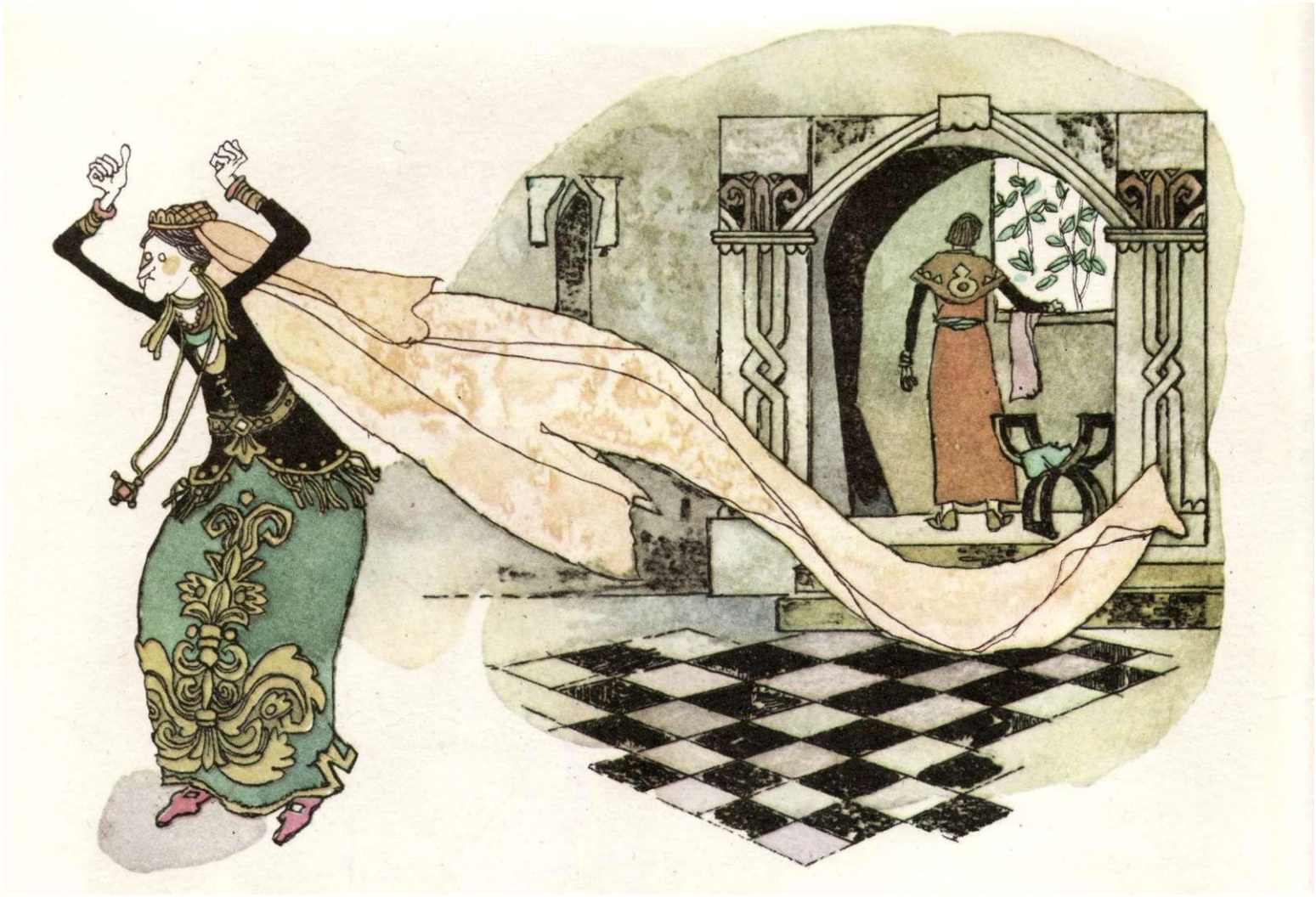

În locul în care erau îngropați, crescură doi paltini frumoși. Cînd vitrega îi văzu crescînd, porunci ca să-i stîrpească din rădăcină.

— Lăsați-i să crească! porunci împăratul. Îmi plac aici la fereastră! Așa paltini n-am mai văzut încă.

Și apoi crescură paltinii, crescură cum alți paltini nu cresc: în fiecare zi, un an, în fiecare noapte, alt an, iară în crepetul zorilor, cînd se sting stelele pe cer, trei ani într-o clipită. Cînd se împliniră trei zile și trei nopți, cei doi paltini erau mîndri și nalți, ridicîndu-se cu crengile lor pînă la fereastra împăratului. Și apoi, cînd adia vîntul și se mișcau frunzele, împăratul asculta, asculta zile întregi la șoptirea lor. Îi părea că aude un suspin neîncetat, ca o plîngere pusă în vorbe neînțelese, pe care numai sufletul lui o simțea ca o simțire ascunsă și nepricepută, care ziua nu-i lăsa odihnă și care noaptea îl ținea treaz.

Îl cuprindeau fiorii în auzul acestei șoptiri și totuși îi părea să fie fără de ea.

Vitrega simți însă ce e și cum. Își puse de gînd ca, cu orice preț, să stîrpească paltinii. Era greu, dar mințile muierești storc din piatră zăr. Vicleșugul muierilor dezbracă voinicii: ce puterea nu poate, poate dulceața vorbelor, și ce nici asta nu poate, pot lacrămile mincinoase.

Într-o dimineață, împărăteasa se puse pe de marginea patului soțului ei și începu să-l ademenească cu dezmierdări și vorbe de dragoste. Mult a ținut pînă la ruptul firului, dar în sfirșit... și împărații sînt tot oameni.

— Bine! grăi feciorul de împărat cam cu jumătate de gură. Să fie pe voia ta; să stîrpim paltinii: dar din unul să facem un pat pentru mine, din altul un pat pentru tine.

Împărăteasa se mulțumi cu atîta.

Paltinii fură tăiați, și nici nu se înnopta bine pînă ce paturile erau făcute și puse în casa împăratului.

Cînd feciorul de împărat se culcă în patul nou, îi părea că se simte de o sută de ori mai greu decît pînă acuma și totuși află odihnă cum n-a mai aflat; iară împărătesei i se părea că zace culcată pe spini și mărăcini, încît toată noaptea nu putu dormi.

După ce împăratul adormi, paturile începură să scîrțîie. Și din aceste scîrțîituri împărăteasa scotea un înțeles cunoscut; i se părea că aude vorbe, pe care nimeni nu le pricepea decît numai dînsa.

— Ți-e greu, frățioare ? întrebă unul dintre paturi.

— Ba! Mie nu mi-e greu — răspunse patul pe care dormea împăratul — mi-e bine, căci pe mine zace iubitul meu tată!

— Mie mi-e greu — zice celălalt pat — căci pe mine zace un suflet rău!

Și tot așa vorbiră paturile în auzul împărătesei pînă în crepetul zorilor.

Cînd se făcu ziuă, împărăteasa își puse de gînd să prăpădească paturile. Porunci dar să facă alte două paturi tocmai ca acelea și, cînd împăratul merse la vînat, le puse pe aceste pe neștiute în casă, iară paturile de paltini le aruncă în foc pînă la cea mai mică scîndură.

Focul ardea; iară în pocniturile focului împărăteasa părea că aude tot acele vorbe de înțeles nepriceput.

După ce paturile arseră, încît nu rămase nici măcar o bucățică de cărbune, împărăteasa adună cenușa si o aruncă în vînt, pentru ca să fie dusă peste nouă țări și nouă mări, ca parte cu parte în veci să nu se mai afle.

Ea n-a văzut însă că tocmai atunci, cînd focul ardea mai frumos, se ridicară în sus două scîntei, și, ieșind la lumină, căzură tocmai unde au fost crescuți cei doi paltini, iară căzute aici, cele două scîntei se prefăcură în doi mielușei gemeni, din care unul era tocmai atît de frumos ca și celălalt, tocmai atît de blînd, cu lîna tocmai atît de strălucită. Doi miei, fiecare preț de-o împărăție!

Cînd împărăteasa văzu mielușeii păscînd pe sub ferestrele împăratului sări plină de bucurie la dînșii, îi luă în brațe pe amîndoi și-i duse la soțul său.

Din clipa asta feciorul de împărat zi și noapte nu se gîndea decît la mielușei. Îi părea că în fiecare mișcare a mielușeilor, în fiecare zbieret ieșit din gura lor, în fiecare privire află ceva, care îi cădea greu și totuși îi ușura inima.

Văzînd că soțul său a îndrăgit mielușeii, împărăteasa iarăși prinse gînd rău și nu se împacă pînă ce, cînd cu bine, cînd

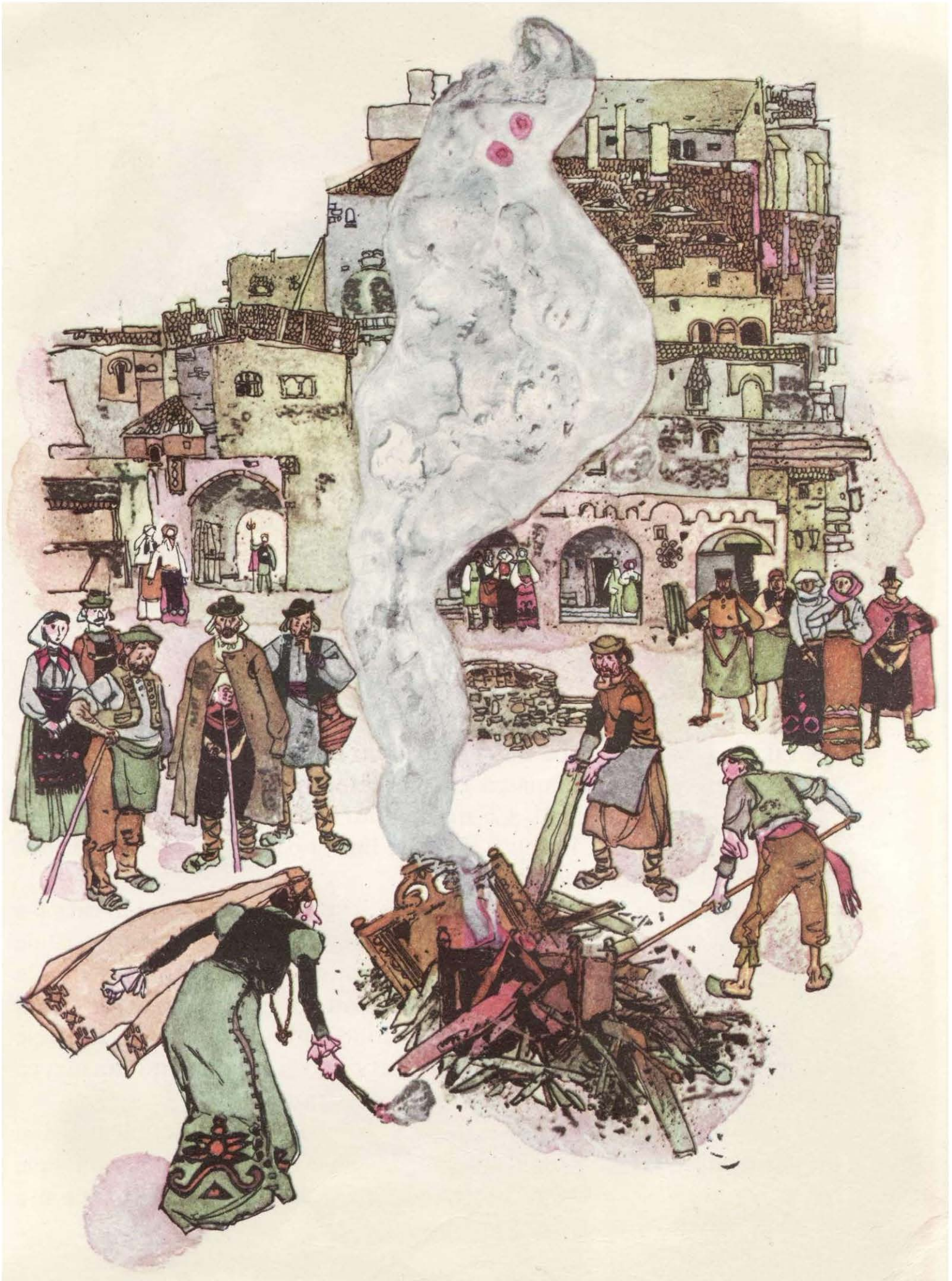

cu rău, cînd cu vorbe dulci și cînd cu plîns, nu făcu pe feciorul de împărat ca să se învoiască cu pierderea mieluşeilor.

Mieluşeii fură tăiați. Ce nu se putu mînca, împărăteasa puse să se arunce în foc... în foc și piele, și lînă și oase, și tot ce a mai fost. Nu mai rămase nimic.

Nimeni n-a băgat de seamă că tocmai pe fundul vasului în care s-a spălat carnea, între crăpătura doagelor, au rămas două bucățele din creierii mieluşeilor. Cînd apoi slujnica împăratului s-a dus la vale după apă, bucățelele de creieri s-au spălat și au mers cu pîrîul la apa cea mare, care curgea prin mijlocul împărăției. Aici din cele două bucățele s-au făcut doi peștișori cu solzi de aur, unul tocmai ca celălalt, deopotrivă ca să se știe că sînt frați gemeni.

Într-o zi pescarii împărătești se sculară dis-de-dimineață și-și aruncară mrejele în apă. Tocmai în clipa cînd cele din urmă stele se stinseră pe cer, unul dintre pescari ridică mreaja și văzu ce n-a mai văzut: doi peștișori cu solzii de aur.

Pescarii se adunară să vadă minunea, iar după ce văzură și se minunară, hotărîră ca, așa vii precum sînt, să ducă peștișorii la împărat și să-i facă cinste.

— Nu ne duce acolo, că de acolo venim, de acolo sîntem și acolo e pieirea noastră, grăi unul din peștișori.

— Ce să fac dar cu voi? întrebă pescarul.

— Pune-te și adună rouă de pe frunze, lasă-ne să înotăm în rouă, pune-ne la soare și apoi nu veni pînă ce razele soarelui nu vor sorbi roua de pe noi, grăi al doilea peștișor.

Pescarul făcu precum i s-a zis: adună rouă de pe frunze, lăsă peștișorii să înoate în rouă, îi puse la soare și nu veni pînă ce razele soarelui nu sorbiseră roua de pe ei.

Ce-a aflat? Ce-a văzut? Doi copilași, feți-frumoși cu părul de aur și cu stea în frunte, unul ca și celălalt, încît cine îi vedea trebuia să știe că sînt gemeni.

Copiii crescură repede... în fiecare zi, un an, în fiecare noapte, alt an, iar în crepetul zorilor, cînd stelele se stingeau pe cer, trei ani într-o clipită. Și apoi creșteau precum alții nu cresc: de trei ori în vîrstă, de trei ori în putere și tot de trei în înțelepciunea minții. Cînd se împliniră trei zile și

trei nopți, copiii erau de doisprezece ani în vîrstă, de douăzeci și patru în putere și treizeci și șase în înțelepciunea minții.

— Acuma lasă-ne să mergem la tatăl nostru, grăi unul dintre copii către pescar.

Pescarul îi îmbrăcă frumos pe amîndoi, le făcu cîte o căciulă de miel, pe care o traseră pe cap, ca nimeni să nu vadă părul de aur și steaua în frunte, apoi feții porniră către curtea împăratului.

Era ziua mare cînd ajunseră la curte.

— Vrem să vorbim cu împăratul! grăi unul dintre feți către străjerul ce sta încărcat de arme la poarta curții.

—- Nu se poate fiindcă tocmai acuma șade la masă, îi răspunse străjerul.

— Tocmai pentru că șade la masă! vorbi al doilea făt intrînd îndărătnic pe poartă.

Străjerii se adunară, voind să scoată pe feți din curte dar aceștia trecură printre dînșii precum trece argintul viu printre degete. Cu trei pași înainte și cu alți trei în sus se pomeniră tocmai înaintea casei celei mari, unde împăratul ospăta cu curtenii săi.

— Vrem să intrăm! grăi unul dintre feți aspru către slujitorii ce stau la ușă.

— Nu se poate! răspunse un slujitor.

— Ei, vom vedea noi dacă se poate ori nu se poate! strigă celălalt făt, cotind îndărătnic pe slujitori în dreapta și în stînga.

Dar mulți erau slujitorii, și feții numai doi. Se făcu o îmbulzeală si o larmă înaintea ușii, încît răsună curtea.

— Ce e acolo, afară? întrebă împăratul mînios.

Feții se deteră pacinici cînd auziră vorbele tatălui lor.

— Doi băieți voiesc să intre cu puterea! zise un slujitor intrînd la împăratul.

— Cu puterea? Cine să intre cu puterea în curte la mine? Cine sînt băieții aceia? strigă împăratul într-o răsuflare.

— Nu știu, înălțate împărate — răspunse slujitorul — dar curat nu-i lucru, căci băieții sînt tari ca puii de lei, încît au străbătut prin străjuirea de la poartă, și acuma ne dau nouă de lucru! Ș-apoi de îndărătnici ce sînt, nici căciulile nu și le iau din cap!

Împăratul se roși de mînie.

— Scoateți-i afară — strigă el — înhățați-i cu cîinii!

— Lasă, că mergem noi și așa, grăiră feții plîngînd de asprimea vorbelor ce auziră, și porniră în jos pe trepte.

Cînd erau să iasă pe poartă, îi opri un slujitor ce venea în ruptul sufletului.

A zis împăratul să veniți, că împărăteasa vrea să vă vadă! Băieții se gîndiră puțin, apoi se întoarseră, suiră treptele și intrară la împăratul, cu căciulile în cap.

Era o masă plină lungă și lată, iar pe lîngă masă, toți oaspeții împărătești, în capul mesei împăratul și, lîngă dînsul, împărăteasa șezînd pe douăsprezece perini de mătase.

Cînd băieții intrară, căzu una din perinile pe care stătea împărăteasa. Ea rămase pe unsprezece perini.

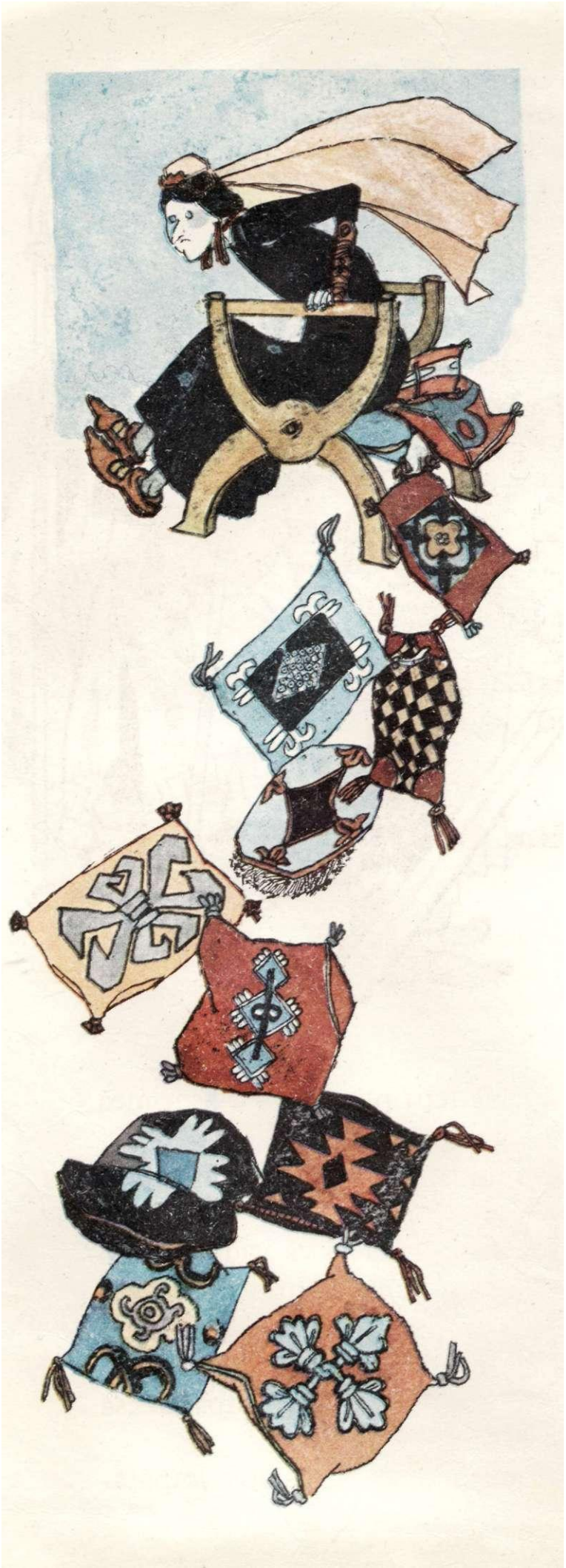

— Luați căciulile din cap! strigă un curtean către băieți.

— Acoperămîntul capului este cinstea omului. Noi avem poruncă să fim precum sîntem.

— Ei bine! grăi împăratul îmblînzit de auzul vorbelor ce ieșiră din gura băiatului. Rămîneți precum sînteți! Dar cine sînteți? De unde veniți? Și ce voiți ?

— Sîntem doi frați gemeni, doi lăstari dintr-o tulpină ruptă în două, jumătate în pămînt și jumătate în cap de masă; venim de unde am pornit și sîntem sosiți de unde sosim; fost-am cale îndelungată, și am grăit cu suflarea vînturilor, și am vorbit în limba fiarelor, și am cîntat cu valurile de apă, iar acuma în grai de om, voim să-ți cîntăm un cîntec, pe care-l cunoști fară ca să-l stii!

De sub împărătească sări a doua pernă.

— Lasă-i să meargă cu prostiile lor! grăi ea către soțul său.

— Ba nu, lasă-i să cînte! răspunse împăratul. Tu ai dorit să-i vezi, iar eu doresc să-i ascult. Cîntați, băieți!

Împărăteasa tăcu, iar feții începură să cînte povestea vieții lor.

— A fost un împărat... începură feții; de sub împărătească căzu a treia pernă.

Cînd feții povestiră despre pornirea feciorului de împărat la bătaie, de sub împărătească căzură trei perini deodată.

Cînd feții sfîrșiră cîntecul, sub împărătească nu mai era nici o pernă, iar cînd ei luară căciulile din cap și-și arătară părul de aur și stelele în frunte, oaspeții, curtenii și împăratul își acoperiră ochii ca nu cumva să piarză lumina de atîta strălucire.

Și s-a făcut apoi, precum de la început a fost să fie, Lăptița fu pusă în cap de masă lîngă soțul ei, fata vitregei rămase cea mai rea slujnică la curtea Lăptiței, iar pe vitrega cea cu gînd rău o legară de coada unei iepe nebune și înconjurară țara de șapte ori cu ea, încît lumea să știe și să nu mai uite că cine începe cu rău cu rău sfîrșește.

LECTOR: GH. ZARAFU
TEHNOREDACTOR : VALERIA POSTELNICU

DAT LA CULES 4.VI.1976. BUN DE TIPAR 27.IX.1976. APĂRUT 1976.
COMANDA NR. 1260
TIRAJ 200 000. BROȘATE 180 000 + LEGATE 20 000.
COLI DE TIPAR 3.

COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA SCINTEII"
PIAȚA SCINTEII, NR. 1 — BUCUREȘTI
REPUBLICA SOCIALISTA ROMÂNIA

EDITURA ION CREANGĂ

Lei 4,50